

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VISOKE POSLOVNE ŠOLE
VPLIV COVIDA NA ZAVAROVALNO PANOGO

Ljubljana, avgust 2022

ANIKA KRIVEC

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Anika Krivec, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Vpliv Covida na zavarovalno panogo, pripravljene v sodelovanju s svetovalcem asist. dr. Ristetom Ichevom

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 O ZAVAROVALNIŠTVU	2
1.1 Naloge zavarovalništva	2
1.1.1 Elementi zavarovalne pogodbe	3
1.1.2 Nadzor nad zavarovalnicami	4
1.2 Vrste zavarovanj	4
1.3 Slovenski trg zavarovalništva.....	6
1.4 Trendi za prihodnost.....	8
2 ANALIZA PANOGE PRED PANDEMIJO COVID-19.....	10
2.1 Prikaz gibanja premije, škode in kapitala	10
2.1.1 Podrobnejši prikaz stanja Zavarovalnice Triglav	12
3 PANDEMIJA COVID-19	14
4 ANALIZA PANOGE PO PANDEMIJI COVID-19.....	15
4.1 Prikaz gibanja premije, škode in kapitala	16
4.1.1 Podrobnejši prikaz stanja Zavarovalnice Triglav	18
SKLEP	20
LITERATURA IN VIRI	21

KAZALO TABEL

Tabela 1: Seznam življenjskih zavarovalnic na slovenskem trgu	6
Tabela 2: Seznam premoženjskih zavarovalnic na slovenskem trgu	8
Tabela 3: Prikaz premije in škode po zavarovalnih vrstah leta 2019 (v mio EUR)	11
Tabela 4: Primerjava gibanja premije po vrstah zavarovanj med letoma 2018 in 2019 (v EUR).....	13
Tabela 5: Prikaz gibanja škod po vrstah zavarovanja med letoma 2018 in 2019 (v EUR). 14	
Tabela 6: Prikaz gibanja premije in škode po zavarovalnih vrstah v letu 2020 (v mio EUR)	17
Tabela 7: Prikaz gibanja premije po vrstah zavarovanj med letoma 2019 in 2020 (v EUR)	19
Tabela 8: Prikaz škod po posameznih vrstah zavarovanj med letoma 2019 in 2020 (v EUR)	20

KAZALO SLIK

Slika 1: Primerjava gibanja premije med letoma 2018 in 2019 (v mio EUR).....	11
Slika 2: Kapitalska ustreznost poslovanja zavarovalnic (v mio EUR).....	12
Slika 3: Prikaz gibanja premije med letoma 2019 in 2020 (v mio EUR).....	17
Slika 4: Kapitalska ustreznost poslovanja zavarovalnic leta 2020 (v mio EUR).....	18

SEZNAM KRATIC

angl.-angleško

BDP- Bruto domači proizvod

COVID-19- (angl. coronavirus disease 2019); koronavirusna bolezen 19

EU- (angl. European Union); Evropska unija

UVOD

Začetki zavarovalništva segajo več kot tisoč let v preteklost, vedno več se v sedanjem času daje poudarek na zavarovanje premoženja, zdravja. Posamezniki se zavarujejo predvsem z obveznim zavarovanjem (življenjsko, delovno in avtomobilsko), zavarovalnice pa priporočajo zavarovanje njihovega premoženja (npr. hiša) pred raznimi potencialnimi vremenskimi vplivi. To se lahko vidi v vedno večjem številu zavarovanj, ki jih ponujajo zavarovalnice. Za učinkovito poslovanje podjetji je priporočljivo, da se zavarujejo njihovo materialno ali kapitalsko premoženje, saj sta obe enakovredni in potrebni za nemoteno delovanje poslovanja.

Zavarovalništvo je ena izmed skupin znotraj finančnega sektorja. Razdeljena je na več podskupin, preko katerih lahko posamezniki in družbe zavarujejo sebe ali njihov kapital. V grobi delitvi se to razdeli na življenjsko in premoženjsko zavarovanje. Pri tej delitvi ne smemo pozabiti na pozavarovalnice, brez katerih je večja nevarnost za potencialno večje izgube, ter višje tveganje za kritje škod zavarovalnice. Glavna dejavnost zavarovalne panoge na eni strani predstavlja plačilo škod zavezanim osebam, dajatve pri izplačilu premije in končno storitev za zagotavljanje zavarovalniške varnosti še posebej pri ustvarjanju gospodarske vrednosti (Glavaž & Rihter, 2010).

Velik vpliv na celotno gospodarstvo je imela koronavirusna bolezen 19 (ang. coronavirus disease 2019, v nadaljevanju COVID-19) v letu 2020, ki je še vedno prisotna v današnjih časih a v zmernejši obliki. Največja posledica te pandemije se je poleg zdravstva kazala v gospodarstvu, na kar je imelo velik vpliv zaprtje šol, podjetji in podobno ter zaprtje celotne države. Za podjetja in celotno državo je predstavljalo velik izziv soočanje z dogajanjem in iskanjem rešitev kako omiliti posledice zaprtja celotne države ter ostalih držav po svetu. Ob pojavu pandemije se je rast bruto domačega proizvoda (v nadaljevanju BDP) občutno zmanjšala in dosegla najnižjo raven -11 %, kar je občutno vplivalo na celotno gospodarstvo. Tudi zavarovalništvo ni bilo izvzeto iz potencialnih posledic pandemije (Žakelj in drugi, 2021).

Glavni namen diplomskega naloge je najti odgovor na raziskovalno vprašanje in sicer: kakšen vpliv je imela pandemija COVID-19 na zavarovalno panogo. Pri temu raziskovalnemu vprašanju bom uporabljala kvalitativne raziskovalne tehnike, s katerimi bom pridobila zadostno število informacij, da bom v sklepu lahko navedla odgovor in to potrdila z dejstvi. Namen je tudi prikaz dogajanja na slovenskem zavarovalniškem trgu pred in po pojavu pandemije COVID-19: prikaz vpliva na glavni delitvi življenjskega in premoženjskega zavarovanja; kako so se gibal prihodki oz. odhodki glede na število škod in premij ter stanje kapitala za potencialno kritje visokih izgub; predstavitev trendov za prihodnost, v katero smer se bo šel razvoj zavarovanja. Podatke sem pridobila s pomočjo analize, ki sem jo izvajala tekom strokovne prakse v Zavarovalnici Triglav. Glavni poudarki, kjer bo razvidno dogajanje v panogi, je analiza celotnega trga ter krajši poudarki za že imenovano zavarovalnico. Diplomsko delo je razdeljeno na pet poglavji, kjer je predstavljena zavarovalniška panoga, njena zgodovina in vrste zavarovanj. Nadaljevanje

sega v predstavitev trendov in vpliv pandemije COVID-19 na celoten svet in gospodarstvo. Ključni del je analiza, razdeljena na dogajanje pred in po COVIDU-19, kjer je podrobneje s pomočjo tabel in grafov predstavljeno gibanje premij in škod. V vmesnih podpoglavjih je na kratko prikazano dogajanje v Zavarovalnici Triglav.

1 O ZAVAROVALNIŠTVU

Ob besedi zavarovalništvo pomislimo na obljubo za plačilo nastanka škode fizični ali pravni osebi, v primeru poravnane obveznosti, kar pomeni plačilo premije. Ko omenjamo zavarovalništvo, se moramo zavedati, da je to del gospodarske panoge, ki ima velik doprinos v končni izračun BDP-ja vsake države. Glavni namen zavarovalnice je prevzemanje tveganja za materialne, ekonomske ali osebne potencialne izgube v primeru pojava škode. Zavarovana oseba je lahko pravna oseba ali fizična oseba, označimo jo kot predvajalnike rizika, saj nosijo zavarovalni interes (Šker, 2010).

Namenjeno je predvsem zagotavljanju varnosti nosilcem zavarovanja, kritju škod in nudenju finančne pomoči v primeru nastanka škodnega dogodka. Zavarovana oseba ali gospodarska družba je upravičena do plačila nadomestila v primeru škode v primeru, da je premijo že poravnala. Zavarovalnica prevzame vse tveganje in plačilo škode za dogodek, ki je nastal nenapovedano, nepredvidljivo, nenamerno, a mora biti predhodno navedeno v zavarovalniški pogodbi z zavezano osebo ali gospodarsko družbo (Pegam, brez datuma).

1.1 Naloge zavarovalništva

Kot že omenjeno glavni namen zavarovalnice je plačilo zavarovalnine oz. odškodnine za nastalo škodo. Poteka v razmerju med zavarovano osebo in zavarovalnico, kjer za plačilo določene vsote premije zavarovalnica prenese nase tveganje in izplačilo ob pojavu škode. Med zavezancema pogodbene obveznosti se porazdeli tudi raven rizika, zmanjšanje vpliva tveganja in vpliva škod. Lahko deluje tudi v nasprotni smeri. Raven porazdeljenosti rizika mora biti že predčasno dogovorjena v pogodbi. Pri vzpostavljanju rizika oz. disperzije je za zavarovalnico najugodnejša višja stopnja, saj zmanjša možnost neplačila zavarovalnine oz. odškodnine. Uporaba vzpostavljenega rizika se uporablja tudi pri zavarovanju posla za pozavarovalnice ali so-zavarovalnice (Šker, 2010).

Poslovanje zavarovalnic temelji na določanju tveganj, ki so ob velikih poslih neizogibna. Na drugi strani pa je možno določiti raven kako izmeriti tveganje in sicer s pomočjo posamičnega ali statističnega načina merjenja. Ob nastanku škode naredimo oceno rizika, kjer se določa vrednost škode, ki jo poravna zavarovalnica ali zavarovana oseba. V primeru statističnega ocenjevanja variabilnosti, je ta določen s številom sorodnih rizikov. Oba načina temeljita na zavarovalno-tehničnem načinu določanja nadomestila za nastanek škod (Šker, 2010).

Ena izmed postavk zavarovalništva je socialna funkcija, ki je velikokrat spregledana. Z vedno večjo razvitostjo panoge je manjša potreba po socialni ali ekonomski pomoči, ki ju

nudi država fizičnim ali pravnim osebam za potencialni škodni dogodek. Največkrat se to še posebej opazi v primeru velike škode, nastale zaradi vremenskih posledic, kjer je z naskokom večja škoda. V takšnih primerih se pokaže vpliv dobrega zavarovanja in državne pomoči, seveda pa je pred kakršno koli pomočjo potrebno izvesti evalvacijo škode (Šker, 2010).

Vsako zavarovanje, ki se sklene, vsebuje obe komponenti, socialno in ekonomsko. Ekonomski vidik zavarovanj se pokaže predvsem na materialnem vidiku zavarovanj ter glavnem pokazatelju, stroških, kjer je jasno razvidno stanje in sredstva, ki jih vložimo v zavarovanje. Eden izmed glavnih namenov zavarovanja je zagotavljanje gospodarske varnosti, kar omogoča zmanjševanje nevarnosti. Posamezniki občutijo gospodarsko varnost še posebej, kadar lahko varčujejo in končni rizik prenesejo na tretjo osebo, v večini primerov na zavarovalnico (Žnidarič, 2004).

Pogodba o zavarovanju je sestavljena iz zavarovalne police (ali potrdila o kritju). Vsebovati mora vse pomembne podatke zavarovalnega razmerja in pogojev, kjer so podrobneje opisane pravice in obveznosti obeh udeležencev. Zavarovalna polica se določa na podlagi pglavitnih elementov zavarovanja. Med ostale podrobnejše elemente so uvrščeni elementi kot so: do katere mere je urejeno zavarovalno kritje, pod kakšnimi pogoji, kakšne so potencialne možnosti za prekinitev, ki se določajo v zavarovalnih pogojih (Štrucl, 2017).

1.1.1 Elementi zavarovalne pogodbe

Zavarovalna pogodba se sklene med tremi udeleženci (zavarovanec, zavarovalec in zavarovalnica), ki so podpisniki zavarovalne pogodbe. Vsak od treh navedenih pravnih ali fizičnih oseb nosi svojo vlogo. Definicija zavarovanca se povezuje z vrsto zavarovanja za katero se sklepa. Ključnega pomena je zavarovanje premoženja ali premoženjskega interesa, ki se določi z vrsto zavarovanja. Pogosto vloga zavarovanca vključuje vlogo plačnika ter upravičenca kot iste osebe. Razlika med njima je v tem, da je lahko upravičenec zavarovalne pogodbe nekdo drug, kljub temu da ta oseba ni zavarovanec. Vloga plačnika se ovrednoti s podpisom pogodbe za obvezo plačevanja zavarovalne premije. Zavarovanec ali sklenitelj pogodbe je tretja oseba vključena zgolj pri podpisu in sklenitvi pogodbe, a ni upravičena do nobenega plačila. Vsaka zavarovalnica, ki pridobi dovoljenje Agencije za zavarovalni nadzor, nudi zavarovanje oseb in premoženja (Šker, 2010).

Med bolj pomembne člene pogodbe je uvrščena zavarovalna premija, ki obvezuje tako zavarovanca kot zavarovalnico. Predstavlja znesek plačan s strani zavarovanca zavarovalnici. Obveza plačil za ta znesek je velika, saj se s tem zneskom pokrivajo trenutne ter prihodnje škode. Prav tako se iz teh zneskov pokrivajo preventivni stroški poslovanja zavarovalnice. Na določeno vsoto premije se določa sistem bonus-malus, kjer je določena premijska odvisnost od škodnega postopka. Za določanje stopnje bonusa se izvede pregled preteklega dogajanja po letih. V primeru, da med leti ni prišlo do nobenega škodnega dogodka, ima zavarovanec pravico do plačila nižje zavarovalne premije od izhodiščne, kar imenujemo bonus, saj za zavarovanca pomeni nižje plačilo. Na drugi strani pa je lahko tekom

let prišlo do več škodnih dogodkov, in zato se v takšnem primeru poveča izhodiščna premija, zavarovanec plača več. To vrednost imenujemo malus (Šker, 2010).

Lastno udeležbo zavarovanca v škodi imenujemo franšiza. Določa se po franšiznem znesku, kateri se navezuje na velikost škode. V praksi jo najdemo kot absolutni znesek na katerega je dodan zavarovalni odstotek. Ločimo dve vrsti franšiznega zneska (Šker, 2010):

- navadna ali integralna franšiza,
- odbitna ali presežkovna franšiza.

Glavna razlika med vrstama franšize je do kakšne mere zavarovalnica lahko krije nastalo škodo. V primeru, da je navadna franšiza, zavarovalnica v celoti poravnava škodo, ki presega franšizni znesek. Na drugi strani kadar nastane odbitna franšiza plača zavarovalnica samo polovični delež in sicer samo presežek določenega franšiznega zneska. Ena izmed obveznosti zavarovalnice, poleg poravnave škod, je plačevanje zavarovalnine. To predstavlja plačilo zavarovancu ob nastalem zavarovalnem primeru (Šker, 2010).

1.1.2 Nadzor nad zavarovalnicami

Nad vsako zavarovalnico se izvaja nadzor izveden s strani treh različnih institucij: Slovenskega zavarovalnega združenja, Agencije za zavarovalni nadzor ter Evropskega organa za zavarovanja in poklicne pokojnine (Ministrstvo za finance, 2021).

Vse naloge in novosti prihajajo predvsem iz Evropske unije (v nadaljevanju EU), še posebej je to izpostavljeno pri vzpostavitvi direktive Solventnosti 2, ki jo morajo izpolnjevati vse evropske zavarovalnice. Velik del tržnega tveganja se v veliki meri prenese na zavarovalnice in banke, medtem ko se na nadzorne organe zelo malo (Štiblar & Šramel, 2008).

Namen Slovenskega zavarovalnega združenja je skrb za uveljavitev interesov zavarovalnic ter reševanje izven sodnih potrošniških sporov. Na njihovi spletni strani najdemo velik nabor informacij o tem, kaj je zavarovalništvo, dostop do raznih gradiv, poročil, zakonodaje in nasvetov, kaj narediti v primeru dogodka nesreče. Znotraj združenja deluje Varuh dobrih poslovnih običajev s področja zavarovalništva, ki mora biti usklajen z zahtevami združenja, še posebej v primeru spora (Ministrstvo za finance, 2021).

Agencija za zavarovalni nadzor izvaja nadzor nad poslovanjem zavarovalnic, izdaja dovoljenja za opravljanje zavarovalniškega posla in ostala dovoljenja za opravljanje zavarovalniškega zastopanja in posredovanja. Njena funkcija je nepogrešljiva za brežhibno delovanje zavarovalnic, kljub temu da je bil prvotni namen ustanovitve zaščita zavarovalcev in zavarovancev (Ministrstvo za finance, 2021).

1.2 Vrste zavarovanj

Kadar imamo zavarovalno razmerje, je potrebno predhodno opredeliti ali je prvo ali drugo zavarovalno razmerje. S pogodbo o zavarovanju sklenemo prvorazredno zavarovalno

razmerje, sklenjeno med poslovno osebo ali fizično osebo ter zavarovalnico. Drugo zavarovalno razmerje deluje neposredno med zavarovalnico in njeno pozavarovalnico, kjer je glavni namen zagotavljanje zadostnih sredstev za nemoteno poslovanje zavarovalnice (Lepej, 2009).

Vrste zavarovanj izvirajo iz sklenjenih zavarovalniških poslov, bodisi na življenjskem ali premoženjskem zavarovanju ali pozavarovanju. K tej delitvi ne uvrščamo obveznih socialnih zavarovanj določenih po Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o zavarovalništvu-Zzavar-1B (Uradni list RS, št 102/20 z dne 22. 7. 2020). Združena zavarovanja so določena z Zakonom o zavarovalništvu (ZZavar-1). Kot že omenjeno sta glavni delitvi razdeljeni na premoženjsko in življenjsko zavarovanja, ki jih lahko še bolj podrobno razdelimo na posamezne podvrste (AZN, brez datuma).

Skupno poznamo kar 24 vrst zavarovanj. V večji meri večina zavarovanj temelji na premoženjskih, saj jih lahko uporabljajo tudi poslovne osebe. Najprej se premoženjsko zavarovanje razdeli na dve podskupini, ki določata, katera so obvezna in prostovoljna zavarovanja, ki se delijo na posamezne vrste. Kot že sama beseda pove, obvezna zavarovanja so obveza določena s strani zakona in se jih ne moremo izogniti. Kadar imamo prostovoljno zavarovanje je predvsem odvisno od volje posameznika ali se bo odločil za zavarovanje ali ne. Premoženjska zavarovanja razdelimo na (Lepej, 2009):

- nezgodno in zdravstveno zavarovanje (za primer bolezni, poškodbe, posebnega zdravstvenega stanja, smrti ali poslabšanje zdravja zaradi nezgode),
- zavarovanje vozil (kritje škode kopenskih vozil, škode pri prevozu in prevzemu blaga, zavarovanje odgovornosti pri uporabi kopenskih vozil),
- pomorska in transportna vozila (zavarovanje tirnih vozil in plovil),
- zavarovanje zrakoplovov,
- požarna in druga škodna zavarovanja,
- zavarovanje odgovornosti (pri uporabi kopenskih vozil, plovil, zrakoplovov),
- kreditna in kavcijska zavarovanja (za zmanjševanje nevarnosti neplačil oz. zamud pri plačilih, izvozni krediti, hipotekarni, lombardni in podobni krediti),
- zavarovanje različnih finančnih izgub,
- škodna in nezgodna zavarovanja.

Kar je skupno tem zavarovanjem je do kakšne mere je krito zavarovanje ter kdo bo za nastalo škodo moral poravnati obveznosti (Ministrstvo za finance, 2021). Kot že samo ime pove se osebna zavarovanja navezujejo na osebe oz. so v neposredni povezavi s posameznikovim življenjem. Pod to vrsto uvrščamo življenjsko, nezgodno in zdravstveno zavarovanje. Kadar sklenemo življenjsko zavarovanje se to loči v primeru smrti ali doživetja. V skladu s pregledom časa življenja se določa premija. Daljša kot je doba doživetja večja je premija in posledično izplačilo. Nezgodno zavarovanje je že samo po sebi dovolj razumljivo, govorimo o nastopu smrti ali invalidnosti, kar je uvrščeno kot posledica nezgode. Kot zadnje je zdravstveno zavarovanje, ki se navezuje na različne zdravstvene storitve. Življenjsko zavarovanje razdelimo na (Lepej, 2009):

- življenjsko zavarovanje v ožjem pomenu (zavarovanje za primer smrti, doživetja, rente),
- zavarovanje za primer poroke oz. rojstva,
- življenjsko zavarovanje z naložbenim tveganjem,
- tontine (kadar se skupina zavarovancev dogovori za skupno kapitaliziranje prispevkov in tako razdelitev premoženja, ob doseženi starosti oz. med njihove dediče),
- zavarovanje s kapitalizacijo izplačil,
- zavarovanje izpada dohodkov zaradi nezgode ali bolezni.

1.3 Slovenski trg zavarovalništva

Prvi zapisi o zavarovalništvu segajo v 12. stoletje, ko je bilo izdano prvo slovensko pomorsko posojilo, zapisano v notarski knjigi. Leta 1776 je Poljedelsko društvo za požarna zavarovanja podalo pobudo za ustanovitev zavarovalnice v Ljubljani. Do leta 1900 je bilo na slovenskem ozemlju že 25 zavarovalnic. Za eno izmed najbolj razvitih je veljalo požarno zavarovanje, ki je bilo tudi najbolj aktivno. Tudi v nadaljnjih letih se je zavarovalna panoga razvijala. Slovenija se je osamosvojila in začela svojo pot tako na zavarovalniškem trgu kot tudi na celotni ravni gospodarstva in države (Štiblar & Šramel, 2008).

Danes je na slovenskem trgu 13 zavarovalnic s sedežem v Sloveniji ter 5 podružnic zavarovalnic iz tujine. Tempo razvoja, premiji in uspeha na slovenskem zavarovalniškem trgu krajajo štiri zavarovalnice, ki so leta 2020 obračunale kar 77,3 % celotne premije (Šketelj, 2021):

- Zavarovalnica Triglav,
- Zavarovalnica Sava,
- Generali,
- Vzajemna.

V tabeli 1 je prikaz 14 življenjskih zavarovalnic, ki poslujejo na slovenskem trgu, med njimi imamo tako slovenske kot tuje zavarovalnice s sedežem v naši državi. Po prikazu delitve tržnega deleža velikosti zavarovalnic je razvidno, da 5 zavarovalnic obvladuje kar 75 % celotnega slovenskega trga. Največja izmed njih je Zavarovalnica Triglav s 23,9 % tržnim deležem, katera ima tudi najdaljšo zgodovino poslovanja. Sledi ji Modra zavarovalnica s 21,2 % tržnim deležem, ter 9 zavarovalnic z manj kot 10 % tržnim deležem. Ostale 3 navedene zavarovalnice pa imajo res majhen delež na trgu, pod 1 %.

Tabela 1: Seznam življenjskih zavarovalnic na slovenskem trgu

IME ZAVAROVALNICE	TRŽNI DELEŽ V %
Zavarovalnica Triglav	23,9 %
Modra zavarovalnica	21,2 %

se nadaljuje

Tabela 1: Seznam življenjskih zavarovalnic na slovenskem trgu (nad.)

IME ZAVAROVALNICE	TRŽNI DELEŽ V %
Zavarovalnica Sava	10,9 %
NLB Vita življenjska zavarovalnica	10,7 %
Adriatic Slovenica	8,4 %
Prva osebna zavarovalnica	5,2 %
Merkur zavarovalnica	4,9 %
GENERALI zavarovalnica	4,4 %
Triglav, pokojninska družba (Skupina Triglav)	4,4 %
Wiener Stadtische zavarovalnica	2,6 %
GRAWE Zavarovalnica	2,2 %
Sklad obrtnikov in podjetnikov	0,9 %
ERGO zavarovalnica	0,3 %
Allianz zavarovalna podružnica (ALLIANZ ZAGREB)	0,0 %

Vir: Deloitte (2020).

V tabeli 2 je prikaz 18 premoženjskih zavarovalnic na slovenskem trgu. Že po številu zavarovalnic je opazno, da so premoženjska zavarovanja bolj razširjena in pogostejše uporabljena, kot sem to že omenila v prejšnjem podpoglavju. Vidimo, da z naskokom prevladuje 5 zavarovalnic, ki obvladujejo kar 89,9 % tržnega deleža celotnega trga. Največja med njimi je Zavarovalnica Triglav s 27,2 % tržnim deležem, sledijo Zavarovalnica Sava s 19,6 % tržnim deležem in še preostale 3, ki imajo nad 10 % tržnega deleža. Preostalih 13 zavarovalnic pa ima manj kot 5 % tržni delež na trgu. Njihova moč na trgu v primerjavi z ostalimi zavarovalnicami je občutno manjša.

Tabela 2: Seznam premoženjskih zavarovalnic na slovenskem trgu

IME ZAVAROVALNICE	TRŽNI DELEŽ V %
Zavarovalnica Triglav	27,2 %

se nadaljuje

Tabela 2: Seznam premoženjskih zavarovalnic na slovenskem trgu (nad.)

IME ZAVAROVALNICE	TRŽNI DELEŽ V %
Zavarovalnica Sava	19,6 %
Vzajemna zdravstvena zavarovalnica	18,8 %
Adriatic Slovenica	14,2 %
Triglav, Zdravstvena zavarovalnica	10,1 %
GENERALI zavarovalnica	4,2 %
GRAWE zavarovalnica	1,7 %
Allianz zavarovalna podružnica (ALLIANZ ZAGREB)	1,0 %
Coface PKZ zavarovalnica (Prva kreditna zavarovalnica)	0,8 %
Wiener Stadtische zavarovalnica	0,8 %
Merkur zavarovalnica	0,6 %
ERGO zavarovalnica	0,4 %
NLB Vita življenjska zavarovalnica	0,2 %
Prva osebna zavarovalnica	0,2 %
ARAG SE	0,1 %
CROATIA zavarovanje	0,0 %
Modra zavarovalnica	0,0 %
Allianz zavarovalnica	0,0 %

Vir: Deloitte (2020).

1.4 Trendi za prihodnost

Leto 2020 je bilo ključno za preskok v razvoju predvsem na tehnološkem področju. V veliki meri je to povzročila pandemija COVID-19, ki jo bom v nadaljevanju še podrobneje opisala. Dva izmed ključnih trendov sta digitalizacija trga in racionalnost potrošnje, ki sta

preoblikovala naš vsakdan in vplivata še danes na dogajanje na trgu. Vse se je zaradi COVIDA-19 močno pospešilo, zato je bil preskok iz fizičnega okolja na splet velik in intenziven. Porabniki so vedno bolj racionalno usmerjeni, zato je primerjava med ponudbo in ceno lažja kot v preteklosti, kar pa predstavlja za ponudnike večjo konkurenco, saj morajo nameniti večjo pozornost oglaševanju in celotni tržni ponudbi (Možina, 2021).

Zavarovalnice se morajo usmeriti v digitalni razvoj, saj kar 70 % uporabnikov do spletnih mest dostopa s pomočjo pametnega telefona. Spletne strani morajo biti prilagojene velikosti naprave, da je vse jasno pregledno in dostopno z enim klikom do želene informacije. Informacije, ki se iščejo s pomočjo pametnega telefona, so povezane s tem, da se jih išče kadar smo na poti ali pa želimo poiskati poslovalnico oz. bolj specifično informacijo, ki ni povezana z vsebino spletne strani. Tukaj so tuje zavarovalnice v prednosti, saj porabnikom omogočajo hitrejše iskanje informacij s prikazovanjem trenutne lokacije ali odpiranja navodil v Google Maps (E-laborat d. o. o., 2021).

Ker v veliki meri porabniki dostopajo do storitev preko spleta, še posebej mlajše generacije, so zavarovalnice morale prilagoditi svoje storitve prav temu. Poleg standardne ponudbe, ki jo nudijo, je na vsakem koraku dostop do pogovornega robota. Omogoča komunikacijo s stranko, izboljšuje uporabniško izkušnjo in deluje 24/7, kar za porabnika pomeni veliko ugodnost in se tako izogne čakalnim vrstam. Storitve zavarovanja, ki jih lahko opravimo v udobju doma, so vedno večjega nabora in dostop do njih je omogočen vseh pogojev. Ena izmed prednosti je postopek sklepanja, saj je hiter in enostaven, kar je ključno, saj porabniku prihrani čas in denar. Predstavlja pa nevarnost za fizične poslovalnice zavarovalnic (Možina, 2021).

Socialna omrežja imajo v zavarovalništvu dve pomembni funkciji. Prva se navezuje na iskanje potencialnih klientov ter pridobivanje kontaktov. Največja razlika med preteklim pridobivanjem klientov v živo in preko socialnih omrežji je, da dandanes to pridobimo z malo truda in hitreje. Prav tako s pomočjo socialnih omrežji dosegamo zelo raznoliko demografsko sliko ter lažje ohranjamo kontakt z že pridobljenimi klienti. Prav tako se povečana uporaba socialnih omrežji, še posebej Instagrama, odraža na oglaševanju in številu sledilcev, ki jih ima določen profil. Kar lahko dosežemo s socialnimi omrežji je samopostrežnost do informaciji od katerih nas loči le klik. Predvsem je to način pridobivanja mlajših generaciji do sklepanja novih zavarovanj na enostaven in hiter način. Vendar je potrebno omogočiti res učinkovit sistem, ki omogoča takšno uporabo, a hkrati mora biti omogočena mobilna povezava za dostop do takšnih informacij, kar vključuje več različnih dejavnikov v en sistem (Varga, 2020).

Kljub temu, da je zavarovalništvo resna panoga, ne sme pozabiti na mlajše generacije in sledenje trendom. Prihodnost zavarovalništva in na splošno poslovanja ni v fizičnih poslovalnicah, ampak v preprostih mobilnih aplikacijah dostopnih preko pametnega telefona. Zagotavljanje dostopa informacij na enostaven in hiter način preko socialnih in digitalnih omrežji postaja že danes standard, še posebej so temu naklonjene mlade generacije. Kot dokaz lahko vzamemo raziskavo Business Insiderja, kjer so podatki

pokazali, da več kot 40 % mladih v Ameriki in v drugih razvitih državah, se ni v zadnjih šestih mesecih fizično odpravilo v banko ali zavarovalnico (Končar, 2018).

Pričakovanja strank zavarovalnic in na splošno porabnikov so vedno večja. Usmerjena so v ustvarjanje personaliziranih izdelkov, storitev in uporabniške izkušnje, preko komunikacijskih kanalov do katerih dostopajo porabniki. A hkrati željo kakovostno ponudbo izdelkov in storitev, kar pa za zavarovalnice predstavlja izziv, saj je njihov glavni namen ustvarjanje dobička ter zniževanje stroškov. Rešitev s tovrstnimi izzivi je uporaba infrastrukture ter oblačnih storitev. Pri tem se pojavijo nevarnosti, ki jih občutijo predvsem direktoriji informacijske tehnologije in sicer glede varnosti podatkov, uporabe in adaptacije programa ter potencialnih vdorov hekerjev (Paunovic, 2021).

2 ANALIZA PANOGE PRED PANDEMIJO COVID-19

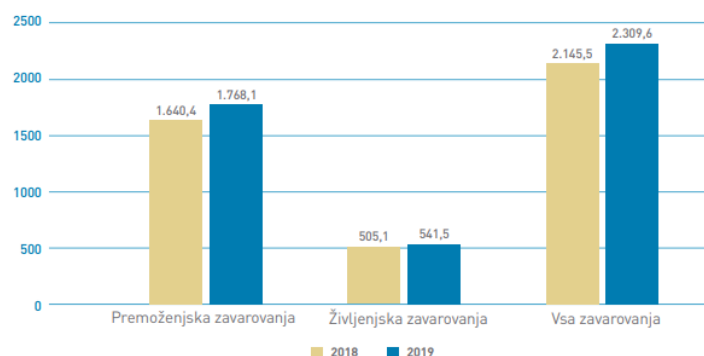
Po podatkih Inštituta za razvoj managementa ter svetovne lestvice konkurenčnosti je Slovenija leta 2019 ohranila svoje 37. mesto med 63. državami. Rezultati so odraz prednosti in slabosti, ki gradijo našo državo in gospodarstvo. Najbolj konkurenčna je na področju izvoza ter visoke vpletenosti v mednarodni trgovini, cenovne konkurenčnosti, dobrega izobraževalnega sistema, dohodkovne enakosti ter varnosti države (Dernovšek, 2019). Gospodarska slika v letu 2019 je bila zelo obetavna, saj je BDP znašal v tekočih cenah 48.007 milijonov EUR, kar je za 4,9 % več kot v preteklem letu (AZN, 2019a).

Kot že omenjeno v prejšnjem poglavju slovenski zavarovalniški trg obvladujejo 4 zavarovalnice. Tudi v letu 2019 ni bilo izjeme. Zavarovalnica Triglav, Zavarovalnica Sava, Vzajemna in Adriatic Slovenica so obvladovale kar 75 % celotnega tržnega deleža zavarovalniškega trga. Poslovno leto je bilo za slovenske zavarovalnice dobro, predvsem je to najbolj razvidno iz skupnega zneska premije za premoženjska in življenjska zavarovanja. Skupna vrednost je znašala 164,1 milijonov EUR. Glede na preteklo leto je bila zabeležena nominalna rast v višini 7,6 %. Ob pogledu na primerjavo škodnega, stroškovnega ter kombiniranega količnika se je premoženjsko zavarovanje zavarovalnic glede na preteklo leto izboljšalo na vseh treh količnikih (AZN, 2019a).

2.1 Prikaz gibanja premije, škode in kapitala

Na sliki 1 je predstavljen prikaz gibanja premije med letoma 2018 (z rumeno obarvan stolpec) in 2019 (z modro obarvan stolpec). Prikaz je razdeljen na dva dela in sicer kako se je gibal premija posamezno po obeh skupinah zavarovalništva ter skupno gibanje premije na vseh vrstah zavarovanj. Iz prikaza je razvidno, da se je premija med vsemi vrstami zavarovanja v letu 2019 povečala za 7,6 % kot preteklo leto. Premoženjsko zavarovanje predstavlja kar 76,6 % celotne premije vsega zavarovanja. Prav tako se je glede na preteklo leto skupno povečalo število premoženjskih zavarovanj in sicer za 7,8 %. Življenjsko zavarovanje predstavlja 23,4 % celotne premije vsega zavarovanja. Glede na preteklo leto se je premija življenjskega zavarovanja povečala za 7,2 % (AZN, 2019a).

Slika 1: Primerjava gibanja premije med letoma 2018 in 2019 (v mio EUR)

Vir: AZN (2019a).

Tabela 3 prikazuje gibanje premije in škode po zavarovalnih vrstah v letu 2019. Osredotočila se bom na razlago čistih podatkov, saj prikazujejo realne podatke o poslovanju. Ob primerjavi premoženjskega in življenjskega zavarovanja pri obeh premijah in škodah je razvidno, da je občutno večja vrednost na strani premoženjskih zavarovanj, da v večini prevladujejo. Med primerjavo gibanja premije po vrstah predstavlja premoženjsko zavarovanje kar 76,7 % celotne čiste premije, medtem pa življenjsko zavarovanje predstavlja 29,1 % celotne čiste premije. Prikaz škod je ob primerjavi s premijo manjši, kar pomeni nižje odhodke a pozitivno vpliva na celoten izid poslovanja, kar pa je ključnega pomena, saj so zavarovalnice zavezane k ohranjanju nižjih škod v primerjavi s premijo. Premožensko zavarovanje predstavlja kar 70,9 % celotnega gibanja čiste škode, medtem ko življenjsko zavarovanje predstavlja 29,1 % celotnega gibanja čiste škode (AZN, 2019a).

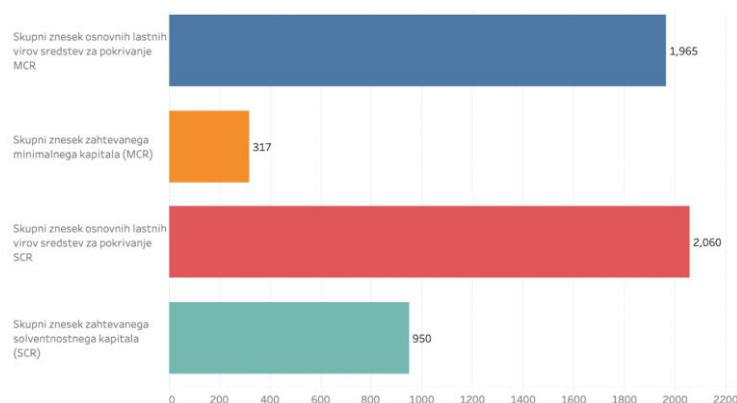
Tabela 3: Prikaz premije in škode po zavarovalnih vrstah leta 2019 (v mio EUR)

Zavarovanje	2019			
	Kosmati prihodki od premije	Čisti prihodki od premije	Kosmati odhodki za škode	Čisti odhodki za škode
Premoženjska zavarovanja skupaj	1.729,10	1.539,70	1.105,50	1.029,40
Zavarovanje za stroške zdravljenja	598	595,8	518,1	517,4
Zavarovanje izpada dohodka	148,1	139	45,9	42,5
Nezgodno zavarovanje zaposlenih	0	0	0	0
Zavarovanje avtomobilske odgovornosti	257	226,3	153,9	139,1
Druge zavarovanja motornih vozil	293,9	260	199,7	180,4
Pomorsko, letalsko in transportno zavarovanje	19,1	14,1	9,1	7,9
Požarno in drugo škodno zavarovanje	255	180,5	120,3	95,5
Splošno zavarovanje odgovornosti	68,4	52,6	14,3	6,9
Kreditno in kavcijsko zavarovanje	43,3	29,7	16,9	14,6
Zavarovanje stroškov postopka	1,7	0,9	0	0
Zavarovanje pomoči	37,1	36	24,2	23,8
Zavarovanje različnih finančnih izgub	7,5	4,8	3,1	1,3
Življenjska zavarovanja skupaj	487,7	467,5	434,2	421,8
Zdravstveno zavarovanje	11,7	11,1	2,5	1,8
Zavarovanje z udeležbo pri dobičku	157	152,9	244,8	242,1
Zavarovanje, vezano na indeks ali enoto premoženja	259,8	252,8	159	156,4
Druge življenjska zavarovanja	59,2	50,7	16,1	14,1
Rente, ki izhajajo iz pogodb o neživljenjskem zavarovanju in se nanašajo na obveznosti iz zdravstvenih zavarovanj	0	0	0	0
Rente, ki izhajajo iz pogodb o neživljenjskem zavarovanju in se nanašajo na zavarovalne obveznosti, ki niso obveznosti iz zdravstvenih zavarovanj	0	0	11,8	7,4
Vsa zavarovanja skupaj	2.216,80	2.007,20	1.539,70	1.451,20

Vir: AZN (2019a).

Slika 2 prikazuje razpoložljivo stanje kapitala zavarovalnic v Sloveniji. Kapitalsko stanje nosi veliko pomembnost tako kot pri vseh podjetjih. Pri zavarovalnicah je to še izrazitejše, saj je namreč od tega odvisna moč in sposobnost kritja škod, kar pa je eden izmed ključnih namenov, zakaj zavarovalnice sploh imamo. Najpomembnejše je, da imamo zadostno vrednost kapitala na strani osnovnih sredstev za pokrivanje lastnih virov minimalnega kapitala, ter znesek osnovnih lastnih virov za pokrivanje zahtevane višine kapitala določene po Solventnosti 2. Tudi osnovna sredstva nosijo velik pomen za pokrivanje minimalnega kapitala iz lastnih sredstev, ki so v tekočem letu znašale 1,965 milijonov EUR. Solventnost je določen standard EU, ki ga morajo izpolnjevati vse zavarovalnice, ki so del EU. Višina zahtevane vrednosti solventnega kapitala ustreza tveganjem osnovnih lastnih virov sredstev, ki znašajo 2.060 milijonov EUR pri stopnji zaupanja 99,5 % (AZN, 2019b).

Slika 2: Kapitalska ustreznost poslovanja zavarovalnic (v mio EUR)

Vir: AZN (2019b).

2.1.1 Podrobnejši prikaz stanja Zavarovalnice Triglav

V tem poglavju bom na kratko predstavila eno izmed največjih zavarovalnic v Sloveniji ter osredotočila se bom na prikaz najpomembnejših kazalnikov, ki so pokazatelj realnega stanja poslovanja.

Zavarovalnica Triglav deluje na slovenskem trgu že od leta 1900. Bila je ustanovljena kot Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani in edina ustanovljena z domačim kapitalom. Danes jo poznamo kot Skupino Triglav, ki ima poslovalnice v kar 6 različnih državah bivše Jugoslavije. Skupina Triglav je ena izmed vodilnih na slovenskem trgu kot zavarovalno-finančna skupina ter ena izmed vodilnih v jugovzhodni Evropi (Zavarovalnica Triglav, d. d., brez datuma).

Tabela 4 prikazuje gibanje premije Zavarovalnice Triglav med letoma 2018 in 2019 po posameznih skupinah zavarovalništva. Najpomembnejši pokazatelj gibanja premije je čisti obračun zavarovalne premije, ki se je v letu 2019 za 96 % povečal glede na preteklo leto.

Občutno povečanje je opazno pri obeh skupinah zavarovalništva, še posebej se je premija povečala pri premoženjskih zavarovanj za kar 104,7 %. Premoženjsko zavarovanje predstavlja kar 69,2 % celotne čiste obračunane premije. Življenjsko zavarovanje predstavlja 30,7 % celotne čiste obračunane premije (Zavarovalnica Triglav, d. d., 2019a).

Tabela 4: Primerjava gibanja premije po vrstah zavarovanj med letoma 2018 in 2019 (v EUR)

Zap. št.		Čista obračunana zavarovalna premija		Kosmata obračunana zavarovalna premija		Čista obračunana zav. premija v % od kosmate obračunane zav. premije	
		2019	2018	2019	2018	2019	2018
1	2	3	4	5	6	7=3/5*100	8=4/6*100
1	Nezgodno zavarovanje	25.893.398	25.314.374	26.948.216	26.173.583	96	97
2	Zdravstveno zavarovanje	468.930	428.000	728.634	692.746	64	62
3	Zavarovanje kopenskih motornih vozil	114.830.648	109.238.897	124.555.113	118.662.444	92	92
4	Zavarovanje tirnih vozil	2.462.435	2.344.637	3.154.574	3.041.772	78	77
5	Letalsko zavarovanje	197.970	190.540	1.928.948	611.302	10	31
6	Zavarovanje plovil	282.146	266.847	308.649	333.969	91	80
7	Zavarovanje prevoza blaga	2.828.814	2.559.751	4.724.407	4.952.630	60	52
8	Zavarovanje požara in elementarnih nesreč	34.952.660	34.410.580	56.134.878	55.459.450	62	62
9	Drugo škodno zavarovanje	63.485.852	62.140.310	115.060.305	102.508.202	55	61
10	Zavarovanje odgovornosti pri uporabi motornih vozil	92.822.564	85.870.747	102.352.357	92.416.996	91	93
11	Zavarovanje odgovornosti pri uporabi zrakoplovov	158.967	94.134	1.988.419	988.282	8	10
12	Zavarovanje odgovornosti pri uporabi plovil	495.209	349.217	811.322	453.104	61	77
13	Splošno zavarovanje odgovornosti	27.285.281	26.417.695	39.134.047	37.671.613	70	70
14	Kreditno zavarovanje	18.958.624	21.564.742	22.962.440	25.456.965	83	85
15	Kavcijsko zavarovanje	1.805.255	1.396.282	2.414.586	1.842.317	75	76
16	Zavarovanje raznih finančnih izgub	1.248.636	1.236.135	2.807.251	2.816.203	44	44
17	Zavarovanje stroškov postopka	531.431	414.089	700.475	443.097	76	93
18	Zavarovanje pomoči	14.757.892	11.000.093	15.513.341	11.571.786	95	95
19	Skupaj premoženjska zavarovanja (zap. št. 1 do 18)	403.466.713	385.237.072	522.227.961	486.096.463	77	79
20	Življenjsko zavarovanje	81.529.094	80.726.621	82.300.599	81.164.340	99	99
21	Zavarovanje za primer poroke oz. rojstva	-	-	-	-	-	-
22	Življenjsko zavarovanje vezano na enote investicijskih skladov	79.947.507	76.201.048	79.947.507	76.201.048	100	100
23	Tontine	-	-	-	-	-	-
24	Zavarovanje s kapitalizacijo izplačil	17.655.904	16.748.583	17.655.904	16.748.583	100	100
25	Zavarovanje izpada dohodkov zaradi nezgode ali bolezni	-	-	-	-	-	-
26	Skupaj življenjska zavarovanja (zap. št. 20 do 25)	179.132.505	173.676.252	179.904.010	174.113.971	100	100
27	SKUPAJ (zap. št. 19+26)	582.599.218	558.913.324	702.131.971	660.210.433	83	85

Vir: Zavarovalnica Triglav, d. d. (2019a).

Prikaz škodnega rezultata lahko vidimo na tabeli 5, kjer je tudi prikazan izračun dejanskega škodnega rezultata v %. Škodni rezultat je v letu 2019 znašal 59 %, kar je za 4 odstotne točke manj kot v letu 2018, kar pomeni, da je bilo skupno zabeleženih manj škod kot preteklo leto. To je za zavarovalnico pozitiven rezultat, saj pomeni zmanjšanje skupnih stroškov in posledično večji končni dobiček. Ključno za zavarovalnice je spremljanje škodnega rezultata in dejanskega števila škod, zaradi dejanskega prikaza dobička in poslovnega izida poslovanja. Po vrstah zavarovalništva je na strani premoženjskih zavarovanj prišlo do zmanjšanja škodnega rezultata za 5 odstotnih točk. Pri življenjskem zavarovanju se je škodni rezultat povečal za 4 odstotne točke kot v preteklem letu. Kljub zvišanju škod med življenjskimi zavarovanji to v skupnem pogledu celotnega poslovanja ni imelo vpliva na škodni rezultat. Po posameznih vrstah zavarovanj lahko vidimo občutno zmanjšanje zavarovanja v raznih finančnih izgubah za kar 91 odstotnih točk kot v preteklem letu 2018. Tudi pri ostalih posameznih vrstah je bil škodni rezultat manjši, razen v primeru življenjskih zavarovanj. Glavna ugotovitev je, da se je škodni rezultat kljub manjšim povečanjem po posameznih vrstah v letu 2019 ohranil v skupnem pogledu manjši škodni rezultat, kar pa je eden izmed glavnih poslovnih ciljev zavarovalnic (Zavarovalnica Triglav, d. d., 2019a).

Tabela 5: Prikaz gibanja škod po vrstah zavarovanja med letoma 2018 in 2019 (v EUR)

Zap. št.	1	2	Kosmate obračunane odškodnine		Kosmate obračunane zavarovalne premije		Škodni rezultat (%)	
			2019	2018	2019	2018	2019	2018
			3	4	5	6	7=3/5*100	8=4/6*100
1	Nezgodno zavarovanje		12.153.879	12.350.357	26.948.216	26.173.583	45	47
2	Zdravstveno zavarovanje		243.561	134.892	728.634	692.746	33	19
3	Zavarovanje kopenskih motornih vozil		79.970.757	76.808.657	124.555.113	118.662.444	64	65
4	Zavarovanje tirnih vozil		1.000.537	2.521.898	3.154.574	3.041.772	32	83
5	Letalsko zavarovanje		11.954	15.168	1.928.948	611.302	1	2
6	Zavarovanje plovil		91.682	508.970	308.649	333.969	30	152
7	Zavarovanje prevoza blaga		1.395.610	1.082.274	4.724.407	4.952.630	30	22
8	Zavarovanje požara in elementarnih nesreč		19.721.686	26.508.728	56.134.878	55.459.450	35	48
9	Drugo škodno zavarovanje		44.513.081	49.201.547	115.060.305	102.508.202	39	48
10	Zavarovanje odgovornosti pri uporabi motornih vozil		61.356.582	59.008.202	102.352.357	92.416.996	60	64
11	Zavarovanje odgovornosti pri uporabi zrakoplovov		17.028	16.674	1.988.419	988.282	1	2
12	Zavarovanje odgovornosti pri uporabi plovil		13.980	29.627	811.322	453.104	2	7
13	Splošno zavarovanje odgovornosti		13.579.671	15.388.188	39.134.047	37.671.613	35	41
14	Kreditno zavarovanje		11.404.559	9.692.982	22.962.440	25.456.965	50	38
15	Kavcijsko zavarovanje		223.376	206.704	2.414.586	1.842.317	9	11
16	Zavarovanje raznih finančnih izgub		2.434.591	4.161.301	2.807.251	2.816.203	87	148
17	Zavarovanje stroškov postopka		2.560	12.734	700.475	443.097	0	3
18	Zavarovanje pomoči		10.922.757	9.600.577	15.513.341	11.571.786	70	83
19	Skupaj premoženjska zavarovanja (zap. št. 1 do 18)		259.057.852	267.249.479	522.227.961	486.096.463	50	55
20	Življenjsko zavarovanje		95.622.077	80.774.735	82.300.599	81.164.340	116	100
21	Zavarovanje za primer poroke oz. rojstva		-	-	-	-	-	-
22	Življenjsko zavarovanje vezano na enote investicijskih skladov		57.234.124	59.839.416	79.947.507	76.201.048	72	79
23	Tontine		-	-	-	-	-	-
24	Zavarovanje s kapitalizacijo izplačil		4.929.640	5.753.105	17.655.904	16.748.583	28	34
25	Zavarovanje izpada dohodkov zaradi nezgode ali bolezni		-	-	-	-	-	-
26	Skupaj življenjska zavarovanja (zap. št. 20 do 25)		157.785.841	146.367.257	179.904.010	174.113.971	88	84
27	SKUPAJ (zap. št. 19+26)		416.843.693	413.616.736	702.131.971	660.210.433	59	63

Vir: Zavarovalnica Triglav, d. d. (2019a).

3 PANDEMIJA COVID-19

COVID-19 je oblika nalezljive bolezni, ki je prizadela in zajela je celoten svet, še posebej je bilo oškodovano javno življenje in starejša populacija, saj je za njih predstavljal največjo nevarnost. Virus se je širil s svetlobno hitrostjo in kmalu zatem so se začele zapirati javne ustanove, trgovine, restavracije ter z naraščanjem okužb je vedno bolj usihalo javno življenje in doseglo vrh z zaprtjem držav. Posledice so občutili tudi zaposleni, saj so bili prisiljeni v delo od doma. Delo od doma pred pandemijo ni bilo pogosto, zato je to zahtevalo še večjo prilagajanje sistema kot bi ga sicer. Tehnološki napredek je v tem času zrasel s svetlobno hitrostjo, kar bi v navadnih razmerah lahko trajalo leta. Ne smemo pozabiti na dejstvo, da ob večji avtomatizaciji sistemov in napredku tehnologije, preti nevarnost izgube potencialnih služb zaposlenih, ki opravljajo preprostejša dela kot je delo v proizvodnji. Prav tako pa so posledice pandemije pustile pečat na čustveni ravni zaposlenih, kar neposredno vpliva na delo in učinkovitost podjetja (Narayanamurthy & Tortorella, 2021).

Pandemija je prizadela predvsem gospodarstvo ter bila velik ekonomski šok za državo in prebivalce v splošnem pogledu. V prvem četrtletju, kjer je bil največji šok ob pojavu pandemije, je bil padec BDP-ja velik, saj je bilo zmanjšanje za kar 4,2 %. Gospodarska slika se je ob prehodu na drugo četrtletje še poslabšala in se še dodatno znižala za več kot 5 %. Za ublažitev padca in izboljšanje gospodarske slike je predvsem zaslužna fiskalna podpora s strani države, ki je ublažila potencialni še dodatni padec BDP-ja (Vlada Republike Slovenije, 2021).

Kljub občutnemu zmanjšanju BDP-ja zaradi pandemije se je ekonomsko stanje države opomoglo in je na letni ravni znašalo za 5,5 % bolje od pričakovanega. Na strani anketne brezposelnosti je bila Slovenija v primerjavi z evropsko ravno uspešnejša za 3,4 %, kar pomeni, da je bila pri nas v povprečju zabeležena manjša brezposelnost kot v ostalih državah. Pomembno področje celotnega gospodarskega trga je stopnja inflacije, kar ima neposredni vpliv na celoten trg ter na zavarovalništvo. Na evropskem območju je stopnja inflacije znašala 0,3 %, medtem ko je v Sloveniji stopnja inflacije prerasla v deflacijo, ki je znašala -0,3 % (AZN, 2020a).

Izbruh pandemije je imel velik vpliv na zavarovalnice, kar je povzročilo problem in izgube za kritje zasebnih zavarovanj predvsem na strani gospodarskih izgub. Predvsem je zavarovalna panoga občutila krizo na drugačen način kot ostali, saj je njena vloga nosila večjo vrednost kot prej. Pojavil se je problem, da zavarovalnica ne more v celoti kriti škode, ki jo je povzročila pandemija, saj ne gre samo za regionalno koncentriran dogodek, akterjev za pokrivanje škod je občutno več kot pred pandemijo. Pri večini primerov, kjer zavarovalnica krije škodo, je ta dogodek možno izmeriti in preučiti, kakšna je vrednost škode in v kolikšni meri jo zavarovalnica glede na prejeto premijo lahko krije. V primeru COVID-19 je ta proces težji, saj škoda, ki jo povzroča virus, ni izmerljiva, kar predstavlja velik problem, da zavarovalnice v večini primerov COVIDA-19 ne morejo kriti nastale škode, saj je ne morejo ovrednotiti kot materialno škodo. Močno se je povečalo povpraševanje po življenjskem zavarovanju, saj je v neposredni povezavi z zdravstvenim zavarovanjem. Problem, ki so ga zavarovalnice doživljale med pandemijo, je bil upad povpraševanja po drugih vrstah zavarovanja, ki so izgubljala na pomembnosti, saj niso bila postavljena v ospredje (Nebolsina, 2021).

Pandemija je imela pozitiven vpliv predvsem na digitalizacijo zavarovalnic zaradi zaprtja države. To se predvsem kaže v bolj avtomatiziranih spletnih straneh zavarovalnic, kjer lahko sami od doma sklenemo zavarovanja (predvsem preprostejše vrste zavarovanj). Informacije so preprostejše predstavljene, enostavna je pot za sklenitev zavarovanja in zagotavlja se večja informiranost porabnikov (E-laborat d. o. o., 2021).

4 ANALIZA PANOGE PO PANDEMIJI COVID-19

Ne moremo se izogniti dejstvu, da je pustila pandemija in še vedno pušča posledice v negotovosti trga, ekonomski rasti. Še posebej je bila ob pojavu pandemije gospodarska rast podpovprečna. Kljub občutnemu padcu gospodarske rasti to ni imelo velikega negativnega vpliva na zavarovalno panogo. Zavarovalna panoga je zaradi pandemije postala še bolj dejavna in konkurenčna kot v letu 2019. Ena izmed bolj opaznih posledic pandemije v zavarovalništvu se pokaže v stopnji bruto obračunane premije, ki se je v povprečju med tem časom povečala. Še posebej lahko spremembo opazimo med življenjskimi zavarovanji, ki so bila vedno v ozadju, a jih je pandemija postavila v ospredje. Tudi povpraševanje po življenjskih zavarovanjih je močno naraslo. Poleg povečanja povpraševanja in dejanskih transakcij med življenjskimi zavarovanji je opazna sprememba tudi med udeleženci, kateri

so sklepali zavarovanja (kot primer: v letu 2020 je bilo veliko združevanj in prodaje raznih delnic podjetji preko zavarovalnic) (Deloitte Insights, 2020).

Po podatkih Inštituta za razvoj managementa ter svetovne lestvice konkurenčnosti držav je Slovenija med 63. državami zasedla 35. mesto. Glede na preteklo leto je napredovala za 2 mesti. Za napredek je predvsem zaslužen napredek v dostopu do financ, managerske prakse, vladne ter poslovne učinkovitost (Gole, 2020). V času pandemije se je občutno zmanjšalo povpraševanje in posledično se je zgodil upad zavarovalne premije med turističnimi, avtomobilskimi, nezgodnimi, naložbenimi in splošnimi zavarovanji odgovornosti, saj je bilo povpraševanje po drugih vrstah zavarovanja občutno večje. Povečalo se je tveganje na strani poslovanja zavarovalnic in pozavarovalnic med časom pandemije predvsem med finančnimi in zavarovalnimi tveganji zaradi zmanjšanja vrednosti obveznic in konstantnega povečanja kreditnega tveganja. A kljub vsem nevšečnostim, ki jih je pandemija povzročila, so se zavarovalnice hitro odzvale na nov izziv in preusmerile svoje poslovanje na digitalne platforme, posodobili so svoje spletne strani v bolj avtomatizirane ter uredile so sistem za izvedbo oddaljenega podpisa, ki zagotavlja nemoteno sklepanje novih poslov (AZN, 2020a). Tudi v letu 2020 so na slovenskem zavarovalniškem trgu prevladovali štiri največje zavarovalnice, to so Zavarovalnica Triglav, Zavarovalnica Sava, Generali in Vzajemna. Njihov delež na trgu je znašal 78,9 % kar je za 3,9 odstotnih točk več kot v letu 2019 (AZN, 2020a).

4.1 Prikaz gibanja premije, škode in kapitala

Večina zavarovalnic je dosegla 89 % celotne premije s samo petimi vrstami zavarovanja in sicer: zavarovanje za stroške zdravljenja, to povečanje je povzročila predvsem pandemija, druga zavarovanja motornih vozil, zavarovanje avtomobilske odgovornosti, požarno in drugo škodno zavarovanje ter zavarovanje za izpad dohodka. Na sliki 3 je prikaz gibanja premije po glavnih dveh vrstah zavarovalništva med letoma 2019 (rumen stolpec) ter 2020 (moder stolpec). V letu 2020 so zavarovalnice skupno med vsemi vrstami zbrale 2.366,7 milijonov EUR premije kar je 2,5 % več kot preteklo leto. V primeru premoženjskih zavarovanj so se prav tako glede na preteklo leto povečale za 3,7 %. Predstavljajo kar 77,5 % celotne premije vseh zavarovanj, saj so tudi najpogostejše uporabljena vrsta. Medtem na drugi strani pri življenjskih zavarovanjih je zabeležen upad premije za 1,5 %, kljub povečanju povpraševanja po tej vrsti zavarovanja je v celotnem pogledu dosegla upad premije glede na preteklo leto. Življenjska zavarovanja v primerjavi s premoženjskimi predstavljajo manjši procent uporabe, kar v veliki meri lahko pripišemo obveznim zavarovanjem. V tem prikazu je razvidno, da življenjska zavarovanja predstavljajo 22,5 % celotnega zavarovanja (AZN, 2020a).

Slika 3: Prikaz gibanja premije med letoma 2019 in 2020 (v mio EUR)

Vir: AZN (2020a).

Ob primerjavi škodnih količnikov med letoma 2019 in 2020 so se izboljšali kar trije, in sicer račun zavarovanja za stroške zdravljenja, zavarovanja za izpad dohodka, drugih zavarovanj za motorna in druga vozila ter splošno zavarovanje odgovornosti in zavarovanje pomoči. Tabela 6 prikazuje gibanje premije in škode v kosmatih in čistih vrednostih v letu 2020. Kot sem že pri sliki 2 omenila, se bom tudi pri tej razlagi osredotočila na razlago čistih podatkov. Pri primerjavi med premijo in škodo je občutno večja vrednost na strani premoženjskih zavarovanj. Delež premije pri premoženjskem zavarovanju se giblje med 3,4 in 49,3 % ter v skupnem pogledu predstavlja 78,8 % čiste premije zavarovanja. Medtem, ko življenjsko zavarovanje predstavlja 21,2 % celotne čiste premije zavarovanja. Prikaz škode je kljub posledicam pandemije ostal manjši glede na premijo, kar pomeni, da so v povprečju zavarovalnice poslovale z dobičkom. Prav tako je tudi pri škodah večji delež škod zabeležen pri premijah kot pa pri življenjskih zavarovanjih. Premoženjsko zavarovanje predstavlja 70,4 % celotnega zavarovanja, medtem ko življenjsko predstavlja 29,5 % celotnega zavarovanja (AZN, 2020a).

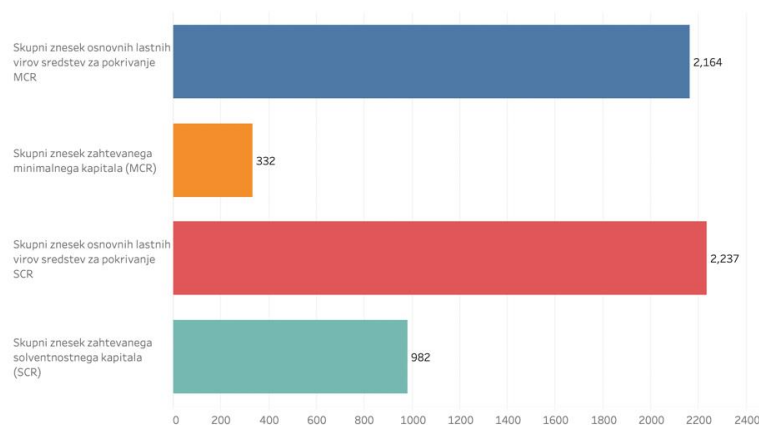
Tabela 6: Prikaz gibanja premije in škode po zavarovalnih vrstah v letu 2020 (v mio EUR)

Zavarovanje	2020			
	Kosmati prihodki od premije	Čisti prihodki od premije	Kosmati odhodki za škode	Čisti odhodki za škode
Premoženjska zavarovanja skupaj	1.835,5	1.433,7	1.109,7	1.023,0
Zavarovanje za stroške zdravljenja	645,0	642,9	506,1	505,4
Zavarovanje izpada dohodka	151,4	142,6	38,9	37,1
Nezgodno zavarovanje zaposlenih	0,0	0,0	0,0	0,0
Zavarovanje avtomobilске odgovornosti	271,5	239,3	170,3	151,5
Druge zavarovanja motornih vozil	311,3	276,9	190,5	170,3
Pomorsko, letalsko in transportno zavarovanje	27,3	15,4	13,7	6,1
Požarno in drugo škodno zavarovanje	266,0	190,8	134,1	103,7
Splošno zavarovanje odgovornosti	71,7	53,7	6,0	8,1
Kreditno in kavcijsko zavarovanje	41,3	27,8	17,3	13,7
Zavarovanje stroškov postopka	1,9	1,1	0,0	0,0
Zavarovanje pomoči	41,2	39,8	23,1	22,5
Zavarovanje različnih finančnih izgub	6,9	3,5	9,7	4,6
Življenjska zavarovanja skupaj	467,8	438,5	440,1	429,6
Zdravstveno zavarovanje	12,5	11,8	1,1	1,3
Zavarovanje z udeležbo pri dobičku	151,2	145,8	272,7	268,9
Zavarovanje, vezano na indeks ali enoto premoženja	242,3	230,5	135,5	133,8
Druge življenjska zavarovanja	61,7	50,5	18,8	16,8
Rente, ki izhajajo iz pogodb o neživljenjskem zavarovanju in se nanašajo na obveznosti iz zdravstvenih zavarovanj	0,0	0,0	-0,1	-0,1
Rente, ki izhajajo iz pogodb o neživljenjskem zavarovanju in se nanašajo na zavarovalne obveznosti, ki niso obveznosti iz zdravstvenih zavarovanj	0,0	0,0	12,0	9,0
Vsa zavarovanja skupaj	2.303,3	2.072,2	1.549,8	1.452,7

Vir: AZN (2020a).

Slika 4 zajema prikaz kapitalne ustreznosti zavarovalnic v Sloveniji, razdeljene po najpomembnejših kazalcih, po katerih se prepozna kapitalna ustreznost. Prav tako tudi v letu 2020 morajo zavarovalnice izpolnjevati zahteve Solventnosti 2, po katerem se določa sposobnost pokrivanja virov sredstev ter solventnega kapitala. To je nova ureditev, po kateri se morajo zgledovati vse članice EU. Najpomembnejši pokazatelj kapitalne ustreznosti in sposobnost pokrivanja škod je znesek na strani virov za pokrivanje solventnega kapitala, ki znaša 2,237 milijonov EUR, pri stopnji zaupanja 99,5 %. Poleg kapitalne ustreznosti pokrivanja škod so pomemben pokazatelj dejanskega kapitala osnovni viri lastnih sredstev za pokrivanje minimalnega kapitala, ki znaša 2,164 milijonov EUR. Najprej se škode krijejo iz sredstev minimalnega kapitala. V primeru, da ni zadostnih sredstev, se škode krijejo s pomočjo pozavarovalnic (AZN, 2020b).

Slika 4: Kapitalna ustreznost poslovanja zavarovalnic leta 2020 (v mio EUR)

Vir: AZN (2020b).

4.1.1 Podrobnejši prikaz stanja Zavarovalnice Triglav

Kot že omenjeno je imela pandemija velik vpliv na zavarovalno panogo, zato lahko sklepamo, da Zavarovalnica Triglav ni bila izjema. Tabela 7 zajema prikaz gibanja premije v Zavarovalnici Triglav med letoma 2019 in 2020 po skupinah zavarovalništva. Skupna obračunana čista premija se je v letu 2020 zmanjšala za kar 2 odstotni točki glede na preteklo leto, kar je posledica pandemije, saj je največje zmanjšanje nastalo med življenjskimi zavarovanji kljub občutnemu povečanju premije med premoženjskim zavarovanjem. Premoženjsko zavarovanje je glede na preteklo leto ostalo enako oz. se je občutno povečalo. Na drugi strani se je življenjsko zavarovanje občutno zmanjšalo ter je zaradi tega v skupnem pogledu premija glede na preteklo leto manjša. Največji upad med življenjskimi zavarovanji je zabeležen pri sklepanju življenjskega zavarovanja. Premija je v skupnem pogledu bila glede na preteklo leto večja, kar omogoča nemoteno poslovanje zavarovalnici in poslovanje z dobičkom (Zavarovalnica Triglav, d. d., 2020a).

Tabela 7: Prikaz gibanja premije po vrstah zavarovanj med letoma 2019 in 2020 (v EUR)

Zap. št.		Čista obračunana zavarovalna premija		Kosmata obračunana zavarovalna premija		Čista obračunana zav. premija v % od kosmate obračunane zav. premije	
		2020	2019	2020	2019	2020	2019
1	2	3	4	5	6	7=3/5*100	8=4/6*100
1	Nezgodno zavarovanje	24.663.008	25.893.398	25.696.568	26.948.216	96	96
2	Zdravstveno zavarovanje	524.519	468.930	926.557	728.634	57	64
3	Zavarovanje kopenskih motornih vozil	117.426.679	114.830.648	127.536.359	124.555.113	92	92
4	Zavarovanje tirnih vozil	3.341.775	2.462.435	4.175.198	3.154.574	80	78
5	Letalsko zavarovanje	152.316	197.970	2.390.519	1.928.948	6	10
6	Zavarovanje plovil	532.087	282.146	994.760	308.649	53	91
7	Zavarovanje prevoza blaga	2.964.486	2.828.814	5.321.053	4.724.407	56	60
8	Zavarovanje požara in elementarnih nesreč	36.264.515	34.952.660	58.291.995	56.134.878	62	62
9	Drugo škodno zavarovanje	65.409.914	63.485.852	130.253.821	115.060.305	50	55
10	Zavarovanje odgovornosti pri uporabi motornih vozil	95.717.270	92.822.564	106.754.958	102.352.357	90	91
11	Zavarovanje odgovornosti pri uporabi zrakoplovov	136.593	158.967	1.693.326	1.988.419	8	8
12	Zavarovanje odgovornosti pri uporabi plovil	816.484	495.209	950.911	811.322	86	61
13	Splošno zavarovanje odgovornosti	26.974.734	27.285.281	38.619.888	39.134.047	70	70
14	Kreditno zavarovanje	14.731.626	18.958.624	19.137.654	22.962.440	77	83
15	Kavcijsko zavarovanje	1.359.310	1.805.255	2.775.316	2.414.586	49	75
16	Zavarovanje raznih finančnih izgub	871.524	1.248.636	2.574.281	2.807.251	34	44
17	Zavarovanje stroškov postopka	498.143	531.431	641.309	700.475	78	76
18	Zavarovanje pomoči	15.265.369	14.757.892	16.052.704	15.513.341	95	95
19	Skupaj premoženjska zavarovanja (zap. št. 1 do 18)	407.650.352	403.466.713	544.787.178	522.227.961	75	77
20	Življenjsko zavarovanje	78.689.871	81.529.094	79.466.230	82.300.599	99	99
21	Zavarovanje za primer poroke oz. rojstva	-	-	-	-	-	-
22	Življenjsko zavarovanje vezano na enote investicijskih skladov	76.100.918	79.947.507	76.121.938	79.947.507	100	100
23	Tontine	-	-	-	-	-	-
24	Zavarovanje s kapitalizacijo izplačil	18.880.523	17.655.904	18.880.523	17.655.904	100	100
25	Zavarovanje izpada dohodkov zaradi nezgode ali bolezni	-	-	-	-	-	-
26	Skupaj življenjska zavarovanja (zap. št. 20 do 25)	173.671.311	179.132.505	174.468.691	179.904.010	100	100
27	SKUPAJ (zap. št. 19+26)	581.321.663	582.599.218	719.255.868	702.131.971	81	83

Vir: Zavarovalnica Triglav, d. d.(2020a).

Vrednost škodnega količnika je pomembna za vsako zavarovalnico, saj je od tega odvisno, kako bo v prihodnosti zavarovalnica krila nastale škode, kar neposredno vpliva na končni poslovni rezultat poslovanja. Spremljanje prikaza škodnega količnika je z letom 2020 postalo še večjega pomena predvsem zaradi pandemije. Kljub zmanjšanju premije, kar prikazuje tabela 8, je škodni rezultat v letu 2020 znašal 56 %, kar je glede na preteklo leto za 3 odstotne točke manj. To lahko pripišemo tudi posledicam zaprtja države, saj je bilo število povzročenih škod manjše kot v primerjavi s preteklim letom. Neposredno zmanjšanje premije ni razlog za negativni rezultat poslovanja, ampak je v takšnem primeru še bolj pomemben izračun škodnega količnika. Vpliv škodnega količnika na poslovanje je večji kot v primeru zmanjšanja premije. V nobeni skupini zavarovalništva ni prišlo do občutnega povečanja škod in je zato tudi škodni rezultat manjši. Na strani premoženjskega zavarovanja je prišlo do zmanjšanja škodnega rezultata za 2 odstotni točki. Pri življenjskih zavarovanjih pa je škodni rezultat ostal enak in se ni veliko spreminjal, kar ne pomeni da je to slab pokazatelj poslovanja, ampak je bolje ohranjati škodni rezultat enak kot pa konstantno povečanje škod. Iz prikaza ni zaznati nobenih pretresov v poslovanju. Škodni rezultat se je navkljub pandemiji zmanjšal, iz česar lahko sklepamo, da je zavarovalnica poslovala s pozitivnim izidom, kar pa je glavni namen poslovanja vseh podjetji in zavarovalnic še posebej, saj je njihov princip poslovanja drugačen in hkrati bolj zahteven kot pri ostalih podjetjih (Zavarovalnica Triglav, d. d., 2020a).

Tabela 8: Prikaz škod po posameznih vrstah zavarovanj med letoma 2019 in 2020 (v EUR)

Zap. št.	2	Kosmate obračunane odškodnine		Kosmate obračunane zavarovalne premije		Škodni rezultat (%)	
		2020	2019	2020	2019	2020	2019
		3	4	5	6	7=3/5*100	8=4/6*100
1	Nezgodno zavarovanje	9.908.838	12.153.879	25.696.568	26.948.216	39	45
2	Zdravstveno zavarovanje	415.865	243.561	926.557	728.634	45	33
3	Zavarovanje kopenskih motornih vozil	75.806.644	79.970.757	127.536.359	124.555.113	59	64
4	Zavarovanje tirmih vozil	623.235	1.000.537	4.175.198	3.154.574	15	32
5	Letalsko zavarovanje	44.785	11.954	2.390.519	1.928.948	2	1
6	Zavarovanje plovil	-12.306	91.682	994.760	308.649	-	30
7	Zavarovanje prevoza blaga	1.511.975	1.395.610	5.321.053	4.724.407	28	30
8	Zavarovanje požara in elementarnih nesreč	19.974.929	19.721.686	58.291.995	56.134.878	34	35
9	Drugo škodno zavarovanje	43.758.137	44.513.081	130.253.821	115.060.305	34	39
10	Zavarovanje odgovornosti pri uporabi motornih vozil	61.408.263	61.356.582	106.754.958	102.352.357	58	60
11	Zavarovanje odgovornosti pri uporabi zrakoplovov	23.398	17.028	1.693.326	1.988.419	1	1
12	Zavarovanje odgovornosti pri uporabi plovil	298.968	13.980	950.911	811.322	31	2
13	Splošno zavarovanje odgovornosti	14.547.830	13.579.671	38.619.888	39.134.047	38	35
14	Kreditno zavarovanje	12.026.300	11.404.559	19.137.654	22.962.440	63	50
15	Kavcijsko zavarovanje	454.233	223.376	2.775.316	2.414.586	16	9
16	Zavarovanje raznih finančnih izgub	871.232	2.434.591	2.574.281	2.807.251	34	87
17	Zavarovanje stroškov postopka	15.000	2.560	641.309	700.475	2	0
18	Zavarovanje pomoči	11.386.584	10.922.757	16.052.704	15.513.341	71	70
19	Skupaj premoženjska zavarovanja (zap. št. 1 do 18)	253.063.910	259.057.852	544.787.178	522.227.961	46	50
20	Življenjsko zavarovanje	95.631.064	95.622.077	79.466.230	82.300.599	120	116
21	Zavarovanje za primer poroke oz. rojstva	-	-	-	-	-	-
22	Življenjsko zavarovanje vezano na enote investicijskih skladov	48.338.150	57.234.124	76.121.938	79.947.507	64	72
23	Tontine	-	-	-	-	-	-
24	Zavarovanje s kapitalizacijo izplačil	4.476.399	4.929.640	18.880.523	17.655.904	24	28
25	Zavarovanje izpada dohodkov zaradi nezgode ali bolezni	-	-	-	-	-	-
26	Skupaj življenjska zavarovanja (zap. št. 20 do 25)	148.445.613	157.785.841	174.468.691	179.904.010	85	88
27	SKUPAJ (zap. št. 19+26)	401.509.523	416.843.693	719.255.868	702.131.971	56	59

Vir: Zavarovalnica Triglav, d. d. (2020a).

SKLEP

V zaključni strokovni nalogi sem obravnavala zavarovalniški trg. Osredotočila sem se na preučevanje slovenskega trga in dogajanja v gospodarstvu. Zavarovalništvo uvrščamo med javne finance in je eno izmed večjih področji financ. Zavarovalništvo je močna panoga. Njegova zgodovina sega daleč v preteklost. Njegova funkcija v gospodarstvu in v življenju posameznikov je nepogrešljiva, saj se zavarujejo tako fizične kot pravne osebe.

S pomočjo znanja in pridobljene literature sem tekom pisanja naloge spoznala, da je pandemija imela vpliv na zavarovalno panogo. Utemeljitev sem navajala s pomočjo tabel, ki so moj glavni pokazatelj dogajanja in potrditev vsega naštetega. Primerjava med letom 2019 in 2020 je bil glavni pokazatelj, da so posledice pandemije prizadele zavarovalno panogo. Posledice so se pokazale najprej pri primerjavi premije, ki je bila leta 2020 občutno večja. Predvsem je za to zaslužna pandemija, saj sem ugotovila, da se je občutno povečalo povpraševanje na strani življenjskih zavarovanj. Velik del posledic pandemije se je prelil v škodne rezultate, ki so bili glede na preteklo leto manjši, predvsem zaradi manjšega števila škod nastalih čez leto. Kapitalska odgovornost zavarovalnic je bila ustrezna po standardu Solventnosti 2, kar zavarovalnicam omogoča da so likvidne in odškodninsko odgovorne. Zaradi zmanjšanja škodnih dogodkov so zavarovalnice imele večji osnovni lastni kapital za pokrivanje minimalnega kapitala. Ena izmed posledic pandemije, ki so jo utrpele zavarovalnice je tudi prehod na spletna omrežja in prilagoditev poslovanja v on-line obliki. Kljub vsem posledicam so zavarovalnice ostale med bolj zanesljivimi panogami, saj v celotni niso utrpele hujših posledic. Izvor njihovega pozitivnega poslovanja je v zavarovancih, saj kljub vsemu morajo povrniti premijo zavarovalnici.

Rezultate sem pridobila s pomočjo kvalitativne raziskave, ki sem jo izvajala z iskanjem sekundarnih virov. Pri pisanju naloge sem želela podati resnične podatke in izvirati iz dejanskih prikazov tabel, kjer so razvidni podatki.

Začela sem z razlago osnovnih pojmov, kaj je zavarovalništvo ter kaj je vse zajeto pod tem pojmom. Nadaljevanje vključuje, katere naloge zajema zavarovalništvo, kakšne so naloge zavarovalnice in posameznika oz. osebe, ki sklepa zavarovalno polico. Podrobneje sem opisala tudi elemente in nadzor, ki se izvaja nad zavarovalnicami, od kje prihajajo standardi ki jih morajo izpolnjevati, ter kam je potrebno pošiljati svoje podatke. V zavarovalni panogi se vse deli na dve področji zavarovalništva in sicer na premoženjsko zavarovanje in življenjsko zavarovanje. Podrobneje sem opisala slovenski trg, saj sem se želela osredotočiti na dogajanje v Slovenji, na zavarovalnice, ki imajo sedež pri nas ter kakšna je njihova tržna moč na trgu. Neizogibna je bila omemba trendov, ki nas čakajo v prihodnosti na tem področju, kaj se pričakuje in kaj se je že spremenilo tekom let ter kaj je povzročila pandemija COVID-19. Naredila sem primerjavo med dogajanjem pred in po COVIDU-19 kljub temu, da je še vedno prisoten v današnjem življenju. Osredotočila sem se na 3 najpomembnejše pokazatelje stanja v zavarovalništvu in sicer: premijo, škodo in kapital. Vedno sem se sklicevala na dejanske podatke panoge, predvsem sem literaturo črpala iz letnih poročil Agencije za zavarovalni nadzor. Najprej sem opisala celoten slovenski trg in nadaljevala z Zavarovalnico Triglav, kjer sem opravljala strokovno prakso. Seveda sem tudi podrobneje opisala vplive COVIDA-19 na celotno gospodarstvo, kašno je bilo stanje BDP-ja, inflacije, brezposelnosti in podobno. Omenila sem tudi, kaj je povzročila pandemija še posebej na zavarovalniškem trgu. Analiza po COVIDU-19 zajema najpomembnejši del naloge, saj je dejanski pokazatelj, kaj se je dogajalo in ali lahko potrdim svoje kvalitativno raziskovalno vprašanje.

Iz vseh naštetih podatkov lahko sklepam, da prihodnost zavarovalništva ni ogrožena, saj je to vrsta panoge, ki je nepogrešljiva za posameznike in podjetja. Menim, da bo pandemija v prihodnosti imela še večji vpliv, saj se ni še zaključila in vedno bolj bo nepogrešljiva stabilnost zavarovalnic in njihove kapitalske sposobnosti pokrivanja škod. Ne smemo zanemariti dejstva, da poslovanje kot ga danes poznamo, vedno bolj usiha, saj bo v prihodnosti še več tehnološkega načina poslovanja. Menim, da skrb za prihodnosti v zavarovalništvu ni tako velika kot za nekatere druge panoge, a je zaposlovanje določenega kadra zaradi tehnološkega napredka vprašljiva.

LITERATURA IN VIRI

1. Agencija za zavarovalni nadzor – AZN. (2019a). *Poročilo Agencije za zavarovalni nadzor za leto 2019*. Pridobljeno 25. maja 2022 iz <https://www.a-zn.si/wp-content/uploads/AZN-Letno-porocilo-2019.pdf>
2. Agencija za zavarovalni nadzor – AZN. (2019b). *Statistika*. Pridobljeno 12. avgusta 2022 iz <https://www.a-zn.si/zavarovalnice-pokojninske-druzbe/statistika/>

3. Agencija za zavarovalni nadzor – AZN. (2020a). *Poročilo Agencije za zavarovalni nadzor za leto 2020*. Pridobljeno 20. maja 2022 iz https://www.a-zn.si/wp-content/uploads/letno_porocilo-2020.pdf
4. Agencija za zavarovalni nadzor – AZN. (2020b). *Statistika*. Pridobljeno 25. maja 2022 iz <https://www.a-zn.si/zavarovalnice-pokojninske-druzbe/statistika/>
5. Agencija za zavarovalni nadzor – AZN. (brez datuma). *Dejavnosti*. Pridobljeno 12. avgusta 2022 iz <https://www.a-zn.si/o-agenciji/naloge-in-cilji/dejavnosti>
6. Deloitte. (2020, november). *CEE insurance M&A outlook. Despite general headwind M&A activity continues to rise*. Pridobljeno 2. julija 2022 iz https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ce/Documents/finance/ce-MA_Insurance_study_2020_digital.pdf
7. Deloitte Insights. (2020, april). *How has Covid-19 changed expectations ?*. Pridobljeno 17. julija 2022 iz https://www2.deloitte.com/content/dam/insights/us/articles/722835_tmt-predictions-2020/TMTPredictions2020_COVID19update.pdf
8. Dernovšek, I. (2019, 29. maj). *Slovenija na lestvici konkurenčnosti IMD ostaja na 37. mestu*. Pridobljeno 16. junija 2022 iz <https://www.dnevnik.si/1042887621/posel/novice/slovenija-na-lestvici-konkurencnosti-imd-ostaja-na-37-mestu>
9. E-laborat d. o. o. (2021, 29. marec). *Analiza slovenske digitalne zavarovalniške panoge*. Pridobljeno 28. maja 2022 iz <http://www.e-laborat.si/analiza-slovenske-digitalne-zavarovalniske-panoge-2021-2/>
10. Glavaž, S. & Rihter, K. (2010). *Osnove zavarovalništva*. Ljubljana: Slovensko zavarovalno združenje.
11. Gole, N. (2020, 16. junij). *Slovenija je na lestvici konkurenčnosti napredovala za dve mesti*. Pridobljeno 10. maja 2022 iz https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/jobs-and-economy-during-coronavirus-pandemic_sl
12. Končar, U. (2018, 9. december). *Pravila in trendi digitalnega oglaševanja, ki jih upoštevajo najuspešnejše banke in zavarovalnice* [objava na blogu]. Pridobljeno 30. aprila 2022 iz <https://iprom.si/blog/pravila-in-trendi-digitalnega-oglasovanja-ki-jih-upostevajo-najuspesnejse-banke-in-zavarovalnice/>
13. Lepej, K. (2009). *Elektronsko zavarovalništvo* (diplomsko delo). Maribor: Ekonomsko poslovna fakulteta.
14. Ministrstvo za finance. (2021, 23. junij). *Zavarovalništvo*. Pridobljeno 28. julija 2022 iz <https://www.gov.si teme/zavarovalnistvo/>
15. Možina, M. (2021, 22. marec). *Je transformacija zavarovalne panoge tudi priložnost za uvedbo c-commerca?*. Pridobljeno 22. maja 2022 iz <https://www.2mobile.si/je-transformacija-zavarovalne-panoge-tudi-priloznost-za-vedbo-c-commerc1>
16. Narayanamurthy, G. & Tortorella, G. (2021, april). *Impact of Covid-19 outbreak on employee preformance-Moderating role of industry 4.0 base technologies*. Pridobljeno 2. junija 2022 iz <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0925527321000517?via%3Dihub>

17. Nebolsina, E. (2021, november). *The impact of the Covid-19 pandemic on the business interruption insurance demand in the United States*. Pridobljeno 2. junija 2022 iz <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2405844021024609>
18. Paunovic, V. (2021, 28. januar). *Insurance Cloud Solutions are imperative for the Insurance industry* [objava na blogu]. Pridobljeno 1. junija 2022 iz <https://www.berterna.com/insights/insurance-cloud-solutions-in-the-insurance-industry>
19. Pegam, S. (brez datuma). *Kaj je zavarovanje*. Pridobljeno 31. maja 2022 iz <https://www.zav-zdruzenje.si/wp-content/uploads/2017/11/Kaj-je-zavarovanje.pdf>
20. Šker, T. (2010). *Osnove zavarovalništva* [elektronska knjiga]. Pridobljeno 5. maja 2022 iz http://www.impletum.zavod-irc.si/docs/Skriti_dokumenti/Osnove_zavarovalnistva-Sker.pdf
21. Šketelj, M. (2021, 27. avgust). *Zavarovalnice v letu 2020 obračunale skoraj 2,4 milijarde EUR bruto premij*. Pridobljeno 25. junija 2022 iz <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/9756>
22. Štiblar, F. & Šramel, F. (2008). *Zavarovalništvo Slovenije v 21. stoletju*. Ljubljana: Slovensko zavarovalno združenje
23. Štrucl, M. (2017, 1. junij). *Osnove zavarovanj*. Pridobljeno 13. junija 2022 iz <https://www.zps.si/osebne-finance-sp-1406526635/zavarovanja/8515-osnove-zavarovanj-6-2017>
24. Varga, M. (2020, 3. marec). *Zavarovalniško jezenje inovacijskih valov*. Pridobljeno 29. junija 2022 iz <https://www.monitor.si/clanek/zavarovalnisko-jezenje-inovacijskih-valov/197238/>
25. Vlada Republike Slovenije. (2021, oktober). *Osnutek proračunskega načrta 2022*. Pridobljeno 19. maja 2022 iz <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MF/ekonomska-in-fiskalna-politika/evropski-semester/Osnutek-proracunskega-nacrta-2022.pdf>
26. Zavarovalnica Triglav, d. d. (brez datuma). *Zgodovina Zavarovalnice Triglav-120 let tradicije*. Pridobljeno 3. julija 2022 iz <https://www.triglav.eu/sl/o-nas/zgodovina>
27. Zavarovalnica Triglav, d. d. (2019a). *Letno poročilo Skupine Triglav in Zavarovalnice Triglav, d. d., 2019*. Pridobljeno 31. maja 2022 iz https://www.triglav.eu/wps/wcm/connect/f246e9db-467b-4a5f-b087-7b1f9c208a5f/lp-st-zt-2019koncnohiress18mb_3.pdf?MOD=AJPERES&CONVERT_TO=url&CACHEID=ROOTWORKSPACE-f246e9db-467b-4a5f-b087-7b1f9c208a5f-nxJY2ay
28. Zavarovalnica Triglav, d. d. (2020a). *Letno poročilo Skupine Triglav in Zavarovalnice Triglav, d. d., 2020*. Pridobljeno 31. maja 2020 iz <https://www.triglav.eu/files/letnoporocilo2020/Letno-porocilo-Skupine-Triglav-in-Zavarovalnice-Triglav-2020.pdf>
29. Žakelj, L., Matavulj, N., Ploj, G., Sosič, N., Strojani Kastelec, A., Kočevar, N. & Mraz, Š. (2021, avgust). *Povzetek makroekonomskih gibanj*. Pridobljeno 24. junija 2022 iz <https://bankaslovenije.blob.core.windows.net/publication-files/povzetek-makroekonomskih-gibanj-avgust-2021.pdf>
30. Žnidarič, B. (2004). *Zavarovalništvo in varnost: zavarovalništvo kot mehanizem zagotavljanja varnosti posameznika v sodobni družbi*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede: Slovensko zavarovalno združenje

